

Warszawa, dn. 28 lutego 2023 r.

Do:

Pan Marcin Stanecki

Dyrektor Departamentu Prawa Pracy

Do wiadomości:

Pani Agnieszka Bolesta

Naczelnik Wydziału Międzynarodowego Prawa
Pracy w Departamencie Prawa Pracy

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Dotyczy: projekt Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie poprawy warunków pracy za pośrednictwem platform internetowych

Szanowny Panie Dyrektorze,

APPLIA Polska jest jedyną reprezentacją producentów i importerów AGD w Polsce. Firmy stowarzyszone w naszej organizacji zatrudniają bezpośrednio 31 tys. osób w kraju, a ich łączny przychów to ponad 50 mld zł.

Działając w imieniu APPLIA Polska przedkładam w załączeniu uwagi do projektu unijnej Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie poprawy warunków pracy za pośrednictwem platform internetowych (dalej zwana „Dyrektywą”)

Nieprecyzyjny zakres Dyrektywy w sprawie poprawy warunków pracy za pośrednictwem platform internetowych

Firmy zrzeszone w APPLIA stosują różne modele gospodarcze. Jednym z nich jest oparcie działalności gospodarczej w znacznej mierze na realizacji sprzedaży bezpośrednio towarów, produktów, urządzeń (dalej „towary”) realizowanej z

wykorzystaniem samozatrudnionych (prowadzących na własny rachunek działalność gospodarczą) przedstawicieli handlowych/agentów oraz w związku z taką sprzedażą świadczeniem akcesoryjnych usług elektronicznych – dostępnych dla potencjalnych klientów na ich zamówienie z wykorzystaniem dróg elektronicznych (sieć Internet).

W naszej ocenie przepisy nowej Dyrektywy posługują się bardzo szerokimi i ogólnymi definicjami, w których zakres możliwe jest zakwalifikowanie niemal wszystkich podmiotów, które nawet w minimalnym, pobocznym, akcesoryjnym do swojej zasadniczej działalności zakresie świadczą usługi na odległość z wykorzystaniem środków elektronicznych inicjowane na żądanie usługobiorców a realizowane przez osoby będące osobami samozatrudnionymi.

Definicje, których zbyt ogólnych charakter stanowi szczególny mankament obecnego projektu Dyrektywy to przede wszystkim:

- **pojęcie „cyfrowej platformy pracy”,**
- **pojęcie „osoby wykonujące pracę za pośrednictwem platform internetowych”.**

Projektowane definicje wskazują na zastosowanie Dyrektywy i odniesienie jej postanowień do wskazanego powyżej modelu sprzedaży bezpośredniej realizowanej przez przedsiębiorców zrzeszonych w APPLiA, jak i szereg innych występujących w obrocie przedsiębiorców. W modelu tym zasadniczym elementem jest sprzedaż towarów, a dopiero w związku z tą sprzedażą jedynie w marginalnym zakresie mogą być świadczone elektroniczne usługi, realizowane na zamówienie usługobiorcy, jednak zlecane przedstawicielowi handlowemu/agentowi.

W konsekwencji tak szerokiej definicji powszechnie występujący model gospodarczy – sprzedaży bezpośredniej realizowany za pośrednictwem samozatrudnionych przedstawicieli handlowych/agentów, z uwagi na występowanie towarzyszących takiej sprzedaży pobocznych usług elektronicznych realizowanych na żądanie potencjalnego klienta, stwarza zagrożenie zakwalifikowania przedsiębiorców funkcjonujących w modelu sprzedaży bezpośredniej jako „cyfrowych platform pracy”, z kolej przedstawicieli handlowych pozyskujących klientów na zakup produktów i świadczących w związku z takim pozyskaniem i sprzedażą produktu takiemu klientowi zamówione z

wykorzystaniem platformy poboczne usługi akcesoryjne – jako „osób wykonujących pracę za pośrednictwem platform internetowych”. **W rezultacie marginalny zakres usług świadczonych na odległość z wykorzystaniem środków elektronicznych, których zlecenie wykonania przedstawicielowi handlowemu/agentowi dokonane zostało przez odpowiedni zautomatyzowany system determinować może zastosowanie Dyrektywy do podmiotów, których zasadniczy przedmiot działalności w żadnym zakresie nie sprowadza się do świadczenia tego typu usług.** Prowadzi to do wypaczenia zakresu stosowania wskazanej definicji „cyfrowej platformy pracy”, która skierowana miała zostać do podmiotów, których usługi świadczone elektronicznie, na odległość, na żądanie usługobiorców stanowią zasadniczy przedmiot prowadzonej działalności i o który oparte jest istnienie takich podmiotów na rynku (np. Uber, UpWork) – co wprost wyrażone zostało w motywie (18) Dyrektywy:

[...]Definicja ta powinna być ograniczona do usługodawców, dla których organizacja pracy wykonywanej przez daną osobę fizyczną [...] stanowi niezbędny i istotny, a nie jedynie drugorzędny i czysto pomocniczy element.

W ocenie APPLiA, mimo założeń zawartych w motywie 18, definicja „cyfrowych platform pracy” – w obecnym ogólnym swoim zakresie, przy braku jakichkolwiek wyłączeń w Dyrektywie, nie oddaje zamierzonego ograniczenia wskazanego w motywie 18.

Ryzyko zakwalifikowania podmiotów realizujących sprzedaż w wymiarze bezpośrednim – z akcesoryjnymi usługami świadczonymi w formie elektronicznej na zamówienie usługobiorcy – jako „cyfrowej platformy pracy” i zakwalifikowanie samozatrudnionych przedstawicieli handlowych/agentów jako „osób wykonujących pracę za pośrednictwem platform internetowych” powoduje liczne dalej idące negatywne implikacje. Chodzi w tym wypadku przede wszystkim o domniemanie zatrudnienia takich samozatrudnionych przedstawicieli handlowych/agentów w oparciu o stosunek pracy - wprowadzane Dyrektywą w Artykule 4 ust. 1:

Stosunek umowny między cyfrową platformą pracy, która kontroluje, w rozumieniu ust. 2, wykonywanie pracy, i osobą wykonującą pracę za pośrednictwem tej platformy uznaje się prawnie za stosunek pracy. W tym celu państwa członkowskie ustanawiają ramy środków zgodnie z ich krajowymi systemami prawnymi i sądowymi.

Domniemanie prawne stosuje się we wszystkich stosownych postępowaniach administracyjnych i sądowych. Właściwe organy weryfikujące zgodność z odpowiednimi przepisami lub je egzekwujące mogą opierać się na tym domniemaniu.

Dyrektywa wprowadza doniosłą i sztywną moc takiego domniemania. W art. 4 ust. 2 wskazuje na elementy, które nakazują dany stosunek z przedstawicielem handlowym/agentem traktować jako umowę o pracę:

Kontrolę wykonywania pracy w rozumieniu ust. 1 należy rozumieć jako spełniającą co najmniej dwa z następujących warunków:

- a) rzeczywiste określanie lub ustalanie górnych limitów poziomu wynagrodzenia;*
- b) zobowiązanie osoby wykonującej pracę za pośrednictwem platform internetowych do przestrzegania szczególnych wiążących zasad dotyczących wyglądu, postępowania wobec odbiorcy usługi lub wykonania pracy;*
- c) nadzorowanie wykonania pracy lub weryfikowanie jakości wyników pracy, w tym drogą elektroniczną;*
- d) skuteczne ograniczanie, w tym za pomocą sankcji, swobody organizowania pracy, w szczególności swobody wyboru godzin pracy lub okresów nieobecności, przyjmowania i odrzucania zadań oraz korzystania z podwykonawców lub zastępców;*
- e) skuteczne ograniczenie możliwości rozbudowy bazy klientów lub wykonywania pracy na rzecz osób trzecich.*

Dyrektywa wskazuje, że obalenie występowania wskazanych przesłanek „kontroli” pozwalałoby na wykazanie, że Strony nie łączy stosunek pracy. Co znamienne, wszystkie te elementy mogą występować w stosunkach z przedstawicielami handlowymi/agentami będących osobami samozatrudnionymi. Wręcz są typowymi elementami relacji z samozatrudnionymi przedstawicielami handlowymi/agentami działającymi w modelu sprzedaży bezpośredniej. Dyrektywa w celu obalenia domniemania nie odwołuje się do innych przesłanek, które w oczywisty sposób determinowałyby, że dany stosunek nie jest stosunkiem pracy – np. brak działania samozatrudnionego przedstawiciela handlowego/agenta pod kierownictwem przedsiębiorcy prowadzącego sprzedaż bezpośrednią, brak umownie określonego wymiaru czasu pracy. Mimo braku odwołania się w tym przedmiocie, elementy te także będą musiały zostać wykazane, aby zdezaktualizować wskazane domniemanie. W

konsekwencji znacznie rozszerzone zostały przesłanki, których obalenie jest konieczne, aby zakwestionować domniemanie istnienia stosunku pracy. Co więcej, z Dyrektywy nie wynika, jakoby obalenie domniemania w zakresie przesłanek nie wskazanych, przy jednoczesnym występowaniu przesłanek „kontroli” powodować będzie, że samozatrudniony przedstawiciel handlowy/agent mógłby nie być uznany na gruncie Dyrektywy (i ewentualnych zapisów prawa Państw implementujących) za „osobę wykonującą pracę za pośrednictwem platform internetowych”.

Omawiane domniemanie, z uwagi na swoją rozległość i występowanie w nim elementów, które *de facto* istnieją w obrocie w relacjach z samozatrudnionymi przedstawicielami handlowymi/agentami paraliżowałoby wskazywany już i powszechny w obrocie model biznesowy. Zasadnicza bowiem działalność nie podpadająca pod przedmiot Dyrektywy (i późniejszych regulacji ustawowych Państw członkowskich), tj. sprzedaż bezpośrednia doznawałaby znacznych i nieuzasadnionych ograniczeń na skutek ustalenia, że w związku ze świadczeniem do tej sprzedaży akcesoryjnych usług elektronicznych przez samozatrudnionych przedstawicieli handlowych/agentów i występowania elementów kontroli, o których mowa w art. 4 ust. 2 Dyrektywy, przedstawiciele Ci mogą być uznani za zatrudnionych w oparciu o stosunek pracy. Takie domniemanie odniesione wyłącznie do wskazanych usług elektronicznych w konsekwencji powodowałoby ryzyko, że także do sprzedaży bezpośredniej, której te usługi niejako asystują, przedstawiciel handlowy zostanie uznany za pracownika. To wręcz uniemożliwiłoby realizację modelu sprzedaży bezpośredniej wykonywanej przez samozatrudnionych przedstawicieli handlowych/agentów.

Jednocześnie przedsiębiorcy zrzeszeni w APPLIA działający w modelu sprzedaży bezpośredniej, każdorazowo zmuszeni byłiby weryfikować setki interakcji z licznymi swoimi samozatrudnionymi przedstawicielami handlowymi/agentami, co do tego, czy taka interakcja nie stworzy zagrożenia zakwalifikowania stosunku prawnego z takimi przedstawicielami handlowymi/agentami jako stosunku pracy w rozumieniu domniemania z Dyrektywy. Zadośćuczynienie temu – przy bardzo dużej liczbie takich osób/podmiotów – byłoby technicznie niemożliwie.

Nasza propozycja wyłączenia w art. 2 ust. 2.

Z uwagi na powyższe ryzyka dla przedsiębiorców opierających swój model biznesowy na bezpośrednim kontakcie z klientem i w związku z tym świadczeniem w minimalnym stopniu usług elektronicznych, realizowanych na zamówienie usługobiorcy (klienta) przez przedstawicieli handlowych/agentów, **apelujemy o poparcie naszego postulatu i podjęcie działań w pracach Rady Unii Europejskiej w celu wyłączenia prezentowanego modelu współpracy, a także – i przede wszystkim – wyłączenia przedstawicieli handlowych/agentów będących samozatrudnionych, których działalność związana jest ze sprzedażą towarów z zakresu obowiązywania Dyrektywy.**

W celu urzeczywistnienia powyższego APPLIA wskazuje na projekt następującego zapisu, który mógłby zostać ujęty w Artykule 2 w ustępie 3 Dyrektywy:

3. Definicja osoby wykonującej pracę za pośrednictwem platform internetowych, o której mowa w Artykule 2 ust. 1 punkt 3) nie obejmuje osób samozatrudnionych prowadzących działalność gospodarczą polegającą na pośrednictwie w negocjowaniu umów sprzedaży towarów w imieniu upoważniającej do takich czynności osoby lub do negocjowania i zawierania takich transakcji w imieniu i na rzecz upoważniającej od takich czynności osoby.

W ocenie APPLIA, **również definicja „cyfrowej platformy pracy” winna zostać zrehabilitowana, tak aby z jej zakresu wyłączeni byli przedsiębiorcy prowadzący działalność w omawianym modelu sprzedaży bezpośredniej, dla których jedynie charakter akcesoryjny mają poboczne związane z tą sprzedażą usługi elektroniczne, świadczone na żądanie usługobiorcy przez samozatrudnionych przedstawicieli handlowych/agentów.**

Jednocześnie popieramy artykuł 2 ustęp 2 projektu Dyrektywy w obecnie diskutowanym w Parlamencie UE kształcie, zgodnie z którym definicja „cyfrowych platform pracy” nie odnosiłaby się do przedsiębiorców, których zasadniczym przedmiotem działalności jest odsprzedaż towarów:

The definition of digital labour platforms laid down in paragraph 1, point (1). Shall not include providers of a service whose primary purpose is to exploit or share assets or to resell goods or services.

Mając na uwadze przytoczone uwagi zasadnym jawi się takie zrehabilitowanie

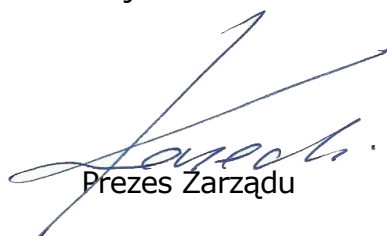

postanowień Dyrektywy, aby regulacje państw członkowskich – w tym w szczególności Polski – wprowadzane na jej podstawie nie spowodowały całkowitego zablokowania lub znacznego ograniczenia możliwości realizacji opisywanego modelu gospodarczego sprzedaży bezpośredniej. W tym celu przy uchwalaniu Dyrektywy i determinowaniu kształtów jej postanowień w szczególności powinien zostać uwzględniony mechanizm sprzedaży bezpośredniej, interes osób samozatrudnionych będących jego szczególnymi beneficjentami, jak i interes podmiotów gospodarczych w takim modelu działających i organizujących w oparciu o niego swoją działalność gospodarczą.

Dziękując za analizę naszych postulatów chciałbym uprzejmie prosić o uwzględnienie naszej organizacji w toku prac nad w/w przepisami w ramach przyszłych konsultacji publicznych. Uprzejmie prosimy także o umożliwienie spotkania z naszymi przedstawicielami w celu dokładnego zaprezentowania poruszanego przez nas problemu.

Z poważaniem,

Wojciech Konecki

Prezes Zarządu

APPLiA Producenci AGD

APPLiA – Producenci AGD to organizacja zrzeszająca producentów i importerów AGD w Polsce. Od utworzenia w 2004 roku działa jako jedyna reprezentacja firm z dużego i małego AGD oraz wentylatorów i klimatyzacji. Naszymi członkami są 33 firmy: **Amica, Ariston, Atlantic, Beko, Biazet, BSH, Candy/Haier, Ciarko, Daikin, De'Longhi, Dyson, Electrolux, Fore, Franke, Gorenje/Hisense, Jura, Kärcher, Liebherr, Miele, MPM, P&G, Panasonic, Philips, SEB Group, Samsung, Sharp, Smeg, Solgaz, Teka, Vestel, Vorwerk, Whirlpool.**

